

ODBOR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

ČÍSLO JEDNACÍ: MUBN/205374/2023/ŽP
SPIS. ZNAČKA: ŽP/ 28172/2023/POH
VYŘIZUJE: Lenka Pohorská – oprávněná úřední osoba
TELEFON: 312 821 185
E-MAIL: pohorska@benesov-city.cz
DATUM: 09. června 2023

Správní území města Benešova, Sázava, kostel sv. Martina, rejstř.č. 35900/2-1164 – obnova fasád

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Závazná část

Městský úřad v Benešově, jako dotčený orgán státní památkové péče (dále jen „správní orgán“) věcně a místně příslušný podle § 29 odst. 2 písm. b), e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 20/1987 Sb.“), posoudil žádost vlastníků dotčených nemovitostí, kterým je Město Sázava, IČ: 002 36 411, Nám. Voskovce a Wericha 356, 285 06 Sázava, doručenou 24.04.2023, o vydání závazného stanoviska ve věci **obnovy fasád kostela a sv. Martina v Sázavě na pozemku parc. č. 1439 v k.ú. Sázava, kulturní památky zapsané v ÚSKP ČR pod rejstříkovým číslem 35900/2 – 11645, spočívající v navržených pracích s následujícími podrobnostmi:**

- ✓ bude provedeno odstranění nesoudržných vrstev fasády nízkotlakovou vodou, případně oklepaní omítek až na zdivo,
- ✓ bude provedeno očištění a omytí ostatních soudržných ploch fasády tlakovou vodou
- ✓ bude provedeno biocidní ošetření,
- ✓ ponechané jádrové omítky budou doplněny maltou s trasvápenným pojivem a zatření dřevěným hladítkem tak, aby omítka kopírovala povrch zdiva,
- ✓ povrchy budou doplněny průmyslově vyráběnou štukovou omítkou pro památkové objekty s trasvápenným pojivem,
- ✓ pískovcové prvky fasád – nárožní kvádry, ostění oken ve zvonovém patře a mezipartová římsa mají být opraveny restaurátorem, oprava má být provedena následovně: mechanické očištění, Vyčištění spár, odstranění novodobých vysprávek, ošetření biocidním přípravkem, zpevnění povrchu organokřemičitým konsolidantem, doplnění umělým kamenem na bázi rozemleté arkózy, přespárování modifikovanou maltou na bázi přírodního vápna, hydrofobní nátěr,
- ✓ žulový portál hlavního vstupu do kostela má být rovněž opraven restaurátorem: očištění, lokální zpevnění nebo doplnění, nátěr fasádní barvou,
- ✓ režné cihelné zdivo okének v horním patře kostelní věže má být opraveno následovně: degradované cihly mají být vyměněné, spáry vyplněny modifikovanou maltou na bázi přírodního vápna,

Stránka 1 z 5

- ✓ dále je navržena obnova výplní otvorů: boční dveře do věže mají být vyrobeny nově, hlavní kostelní vrata mají být odborně opravena,

a vydává ve smyslu ustanovení § 14 odst. 1 v souladu s § 14 odst. 3, § 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., toto **závazné stanovisko podle § 149 zákona č. 500/2004 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), v platném znění:**

Obnova fasád kostela a sv. Martina v Sázavě na pozemku parc. č. 1439 v k.ú. Sázava, kulturní památky zapsané v ÚSKP ČR pod rejstříkovým číslem 35900/2 – 11645, v rozsahu předloženého stavebního posudku pod názvem „Posouzení a vyjádření ke kostelu sv. Martina v Sázavě“ zpracovaného Ivo Knížkem, Sídliště 9. května 302, dat. 02/2023, je z hlediska zájmů státní památkové péče p ř í p u s t n á, při dodržení následujících podmínek, určených v souladu s ustanovením § 9 odst. 4 vyhlášky č.66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., za kterých lze tyto práce provést:

1. Budou odstraněny pouze omítky poškozené vlhkostí a zasolením. Rozsah odstranění bude odsouhlasen na vstupní schůzce, po postavení lešení za účasti zhotovitele a zástupců památkové péče.
2. Nátěr fasád bude proveden modifikovanou vápennou barvou ve stávající barevnosti.
3. Před obnovou kamenných prvků bude restaurátorem zpracován restaurátorský záměr, který je třeba předložit k vydání dalšího závazného stanoviska.
4. V průběhu prací bude správnímu orgánu předložen ke schválení vzorek způsobu a rozsahu doplňování a dotvarování jednotlivých prvků a teprve po konstatování, že vyhovuje požadavkům památkové péče, lze provést práce jako celek
5. Vstupní dveře do kostela a okenní vitráže budou opraveny restaurátorem. Před restaurováním bude zpracován restaurátorský záměr, který je třeba předložit k vydání dalšího závazného stanoviska..
6. Před zadáním do výroby bude správnímu orgánu předložen ke schválení detailní návrh okenních žaluzií a bočních vstupních dveří a teprve po konstatování, že vyhovuje požadavkům památkové péče, lze provést práce jako celek

Odůvodnění

Dne 24.04.2023 správní orgán obdržel žádost, kterou podalo Město Sázava, IČ: 002 36 411, Nám. Voskovce a Wericha 356, 285 06 Sázava o vydání závazného stanoviska ve věci obnovy fasád kostela a sv. Martina v Sázavě na pozemku parc. č. 1439 v k.ú. Sázava, kulturní památky zapsané v ÚSKP ČR pod rejstříkovým číslem 35900/2 – 11645. Spolu s žádostí byl předložen stavební posudek nazvaný „Posouzení a vyjádření ke kostelu sv. Martina v Sázavě“ zpracovaný Ivo Knížkem, Sídliště 9. května 302, Sázava v únoru 2023.

Předložený návrh obsahuje tento postup prací: odstranění nesoudržných vrstev fasády nízkotlakovou vodou, případně oklepání omítek až na zdivo, očištění a omytí ostatních soudržných ploch fasády tlakovou vodou, biocidní ošetření, ponechané jádrové omítky budou doplněny maltou s trasvápenným pojivem a zatření dřevěným hladítkem tak, aby omítka kopírovala povrch zdiva, povrchy budou doplněny průmyslově vyráběnou štukovou omítkou pro památkové objekty s trasvápenným pojivem. Pískovcové prvky fasád – nárožní kvádry, ostění oken ve zvonovém patře a mezipatrová římsa mají být opraveny restaurátorem, oprava má být provedena následovně: mechanické očištění, vyčištění spár, odstranění novodobých vysprávek, ošetření biocidním přípravkem, zpevnění povrchu organokřemičitým konsolidantem, doplnění umělým kamenem na bázi rozemleté arkózy, přespárování modifikovanou maltou na bázi přírodního vápna, hydrofobní

nátěr. Žulový portál hlavního vstupu do kostela má být rovněž opraven restaurátorem: očištění, lokální zpevnění nebo doplnění, nátěr fasádní barvou. Režné cihelné zdivo okének v horním patře kostelní věže má být opraveno následovně: degradované cihly mají být vyměněné, spáry vyplněny modifikovanou maltou na bázi přírodního vápna. Dále je navržena obnova výplní otvorů: boční dveře do věže mají být vyrobeny nově, hlavní kostelní vrata mají být odborně opravena.

Účastník byl vyrozuměn č.j. MUBN/168147/2023/ŽP ze dne 16.05.2023 vyrozuměn, že správní orgán usnesením poznamenaným do spisu č.j. MUBN/168139/2023/ŽP ze dne 16.05.2023 prodlužuje lhůtu pro vydání závazného stanoviska o 30 dnů.

Správní orgán požádal v souladu s ustanovením § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze (dále jen „NPÚ Praha“), jakožto odbornou organizaci státní památkové péče, o zpracování písemného vyjádření k předloženému záměru, v prodloužené lhůtě 30 dnů ode dne doručení žádosti o jeho vypracování.

Toto vyjádření správní orgán obdržel dne 05.06.2023. Zástupce NPÚ Praha ve svém písemném vyjádření č.j. NPU – 321/37127/2023 z 01.06.2023 uvádí, že předložený návrh je přijatelný při dodržení těchto podmínek:

- 1. Budou odstraněny pouze omítky poškozené vlhkostí a zasolením. Rozsah odstranění bude odsouhlasen na vstupní schůzce, po postavení lešení za účasti zhotovitele a zástupců památkové péče.*
- 2. Nátěr fasád bude proveden modifikovanou vápennou barvou ve stávající barevnosti.*
- 3. Před obnovou kamenných prvků bude restaurátorem zpracován restaurátorský záměr a předložen ke schválení. V průběhu prací bude předložen ke schválení vzorek způsobu a rozsahu doplňování a dotvarování jednotlivých prvků.*
- 4. Vstupní dveře do kostela a okenní vitráže budou opraveny restaurátorem. Před restaurováním bude zpracován restaurátorský záměr a předložen ke schválení.*
- 5. Před zadáním do výroby bude pracovníkům památkové péče předložen ke schválení detailní návrh okenních žaluzií a bočních vstupních dveří.*

V souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu, byl dne 08.06.2023 žadatel seznámen s písemným vyjádřením NPÚ Praha č. j. NPU – 321/37127/2023 z 01.06.2023 a byla mu umožněno, aby se před vydáním závazného stanoviska vyjádřil k uvedenému podkladu i způsobu jeho zjištění, popřípadě navrhl jeho doplnění. Žadatel dne 08.06.2023 uvedl do emailu, že k písemnému vyjádření nemá připomínky.

Kostel sv. Martina je jmenovitě chráněnou kulturní památkou rejstř. č. 35900/2-1164 ÚSKP. Kostel byl postaven ve 14. století v gotickém slohu, ale nelze vyloučit románský původ. Kostel je situován na výrazné vyvýšenině a v jeho ohradní zdi se zachovala brána s gotickým portálem, z čehož lze usoudit, že původně se jednalo o kostel opevněný. V 18. století byl kostel výrazně barokně přestavěn a v té době se změnila jeho orientace – na místě polygonálního gotického presbytáře se žebrovou klenbou bylo vystavěno hlavní, štítové průčelí, obrácené k centru městečka. Armovací kvádry nároží presbytáře, zazděné gotické okno, zbytky gotických omítek a segment klenebního žebra druhotně použitý v barokním zdivu byly nalezeny při průzkumu prováděném při poslední opravě v roce 1981. Kostel byl naposledy upraven po požáru v letech 1856-57. Stavba kostela je zachována poměrně autenticky, mobiliář kostela však zcela chybí. Omítky v soklové partii, které byly pravděpodobně nanášeny nově při poslední obnově v 80. letech 20. století, jsou v exteriéru i interiéru narušeny vlhkostí a zasolením.

Hřbitovní kostel sv. Martina v Sázavě je jednolodní s polygonálním presbytářem orientovaným k

západu. K němu je ze severu přistavěna hranolová věž s jehlanovou střechou. Po obou stranách lodi jsou v celé její výšce boční kaple. Do náměstí se kostel obrací pozdně barokním štítovým průčelím, které bylo přistavěno na místě původního gotického pětibokého presbytáře. Loď i presbytář jsou plochostropé. Fasády kostela jsou hladké, členěné pouze kasulovými a oválnými okenními otvory a hlavní římsovou. Pouze západní průčelí do náměstí je plasticky členěno římsami, pilastry a šambránami. Věž je hladce omítaná, její nárožní kvádry z červeného nučického pískovce jsou analyticky odhaleny. Z červeného pískovce je také mezipatrová římsa na věži, okna ve zvonovém patře věže nad ní mají gotická kamenná ostění s chybějícími kružbami. V horním patře věže jsou ostění okének vyzděna z režných cihel.

Interiér kostela byl v 80-tých letech 20.století upraven jako sál pro kulturní akce, je udržován a temperován. Spodní část obvodového zdiva je i přesto poškozena vlhkostí. Na některých místech došlo k odpadnutí omítek - nejenom štukové vrstvy, ale i vrstvy jádra - jedná se údajně o vápenné omítky z poslední opravy 1981-1982. Podle výsledků již dříve provedeného průzkumu je vlhkost zdiva velmi vysoká. Za příčinu poškození byla průzkumem označena vztlínající zemní vlhkost a voda z dešťových svodů a bylo navrženo odvlhčení objektu. Průzkumem bylo také zjištěno, že vlivem bývalého hřbitova kolem kostela je zde velké zasolení dusičnany. Kamenné prvky jsou ve špatném stavu, jelikož na ně byla použita červená arkóza z nedalekého bývalého lomu v Nučicích u Kostelce nad Černými Lesy, jehož trvání je doloženo ze středověku. Jedná se o velmi nestabilní horninu s nízkou odolností vůči povětrnosti. Povrch kvádrů a římsov je narušen a vznikají trhliny či praskliny. Mnohdy dochází k plošnému olupování. Ani jeden z prvků však není podle předloženého posudku staticky ohrožen. Okenní ostění z režných cihel jsou v dobrém stavu, degradované je zejména spárování.

K odvlhčení zdiva a opravě soklových partií omítek kostela již byl zpracován návrh v roce 2019 a byla k němu vydána závazná stanoviska pod č.j. MUBN/189653/2019/ŽP. Nyní je předložen záměr obnovy celých fasád kostela, který vlastník předem projednal.

Na vnějších omítkách kostela je patrné rozhraní starších omítek a nově nanesených při poslední opravě kostela v 80-tých letech 20. století. Nové omítky je možné odstranit. V případě potřeby většího rozsahu oprav je třeba omítky odborně posoudit, aby nedošlo k poškození historických vrstev, případně ke ztrátě cenných nálezů. Nátěr opravených omítek předložený návrh obnovy vnějších omítek neřeší, proto jej podmínkou upřesňujeme. V předloženém návrhu technického řešení je uvedeno, že kamenné články budou obnoveny v restaurátorském režimu, restaurátorský záměr však nebyl předložen. Vstupní dveře pobité plechem a okenní vitráže jsou velmi hodnotným umělecko – řemeslným výrobkem, který vyžaduje odbornou opravu, proto požadujeme jejich obnovu restaurátorem. V předložené dokumentaci je uvedeno, že boční dveře a žaluzie ve věži budou vyrobeny nově, není však specifikováno, jako podobu mají nové výplně mít. U bočních dveří bude žádoucí kvalitnější provedení než stávající, proto požadujeme předložení návrhu, který bude vhodné předem konzultovat.

Upozorňujeme, že před opravou fasád musí být proveden plánovaný a odsouhlasený odvod dešťové vody novým ležatým potrubím, které bude napojeno na stávající dešťové svody, ve spádu od objektu – do cisterny nebo vsakovací rýhy. Umístění a provedení cisterny nebo vsaku musí být před realizací s pracovníky památkové péče projednáno a schváleno.

Během realizace stavby bude dle potřeby nebo pokynů orgánů památkové péče vlastník svolávat kontrolní dny za účasti zhotovitele, správního orgánu a NPÚ Praha, na kterých bude konzultována a řešena potřeba dalších prací a postupů uvedených v závazné části tohoto závazného stanoviska, a další potřeby, které z průběhu realizace předloženého záměru vyplynou.

V závazné části správní orgán uvádí, že je třeba v rámci kontrolního dne posoudit a odsouhlasit vzorky způsobu a rozsahu doplňování a dotvarování jednotlivých kamenných prvků a detailní návrh okenních žaluzií a bočních vstupních. Jelikož jde o technologickou problematiku, správní orgán si musí nejdříve ověřit, že prováděcí firma je schopna pochopit hloubku problematiky a práce přiměřeně těmto problémům realizovat.

Správní orgán ve svém závazném stanovisku posuzoval navrhované úpravy především z hlediska ochrany kulturní památky ve smyslu § 1 zákona č. 20/1987 Sb. Po provedeném správním řízení ve věci rozhodl správní orgán v souladu s platnou právní úpravou tak, jak je uvedeno v závazné části tohoto závazného stanoviska. Správní orgán připočítal k povinné lhůtě pro vydání závazného stanoviska dalších 30 dní podle § 71 odst. 3, písm. a) správního řádu. **Podle § 44a odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., § 136 odst. 1 a § 149 správního řádu, je toto závazné stanovisko úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem.**

Poučení

Proti tomuto závaznému stanovisku nelze v souladu s ustanovením § 149 odst. 1 správního řádu, podat samostatné odvolání, neboť tento úkon není samostatným rozhodnutím. Pokud toto závazné stanovisko znemožňuje vyhovět výše uvedené žádosti, příslušný stavební úřad v souladu s ustanovením § 149 odst. 3 správního řádu nebude provádět další dokazování a žádost zamítne. Až proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu je možné podat odvolání, které umožní, aby bylo v souladu s ustanovením § 149 odst. 4 správního řádu přezkoumáno toto závazné stanovisko.

Doručení písemnosti prostřednictvím datové schránky, považuje se za doručené, jestliže se osoba, která má s ohledem na rozsah svého oprávnění přístup k dodanému rozhodnutí, nepřihlásí do datové schránky ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy bylo rozhodnutí dodáno do datové schránky (§ 17 odst. 3 a 4 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů). Rozhodnutí se považuje za doručené posledním dnem výše uvedené 10 denní lhůty.

Lenka Pohorská
odborný referent
památková péče

otisk úředního razítka

Na vědomí:

Národní památkový ústav, ú. o .p . středních Čech v Praze, ID DS: 2cy8h6t
Městský úřad Sázava, stavební úřad, nám. Voskovce a Wericha 356, 285 06, IDDS: st9bbj3

Ověřovací doložka konverze dokumentu z elektronické do elektronické podoby

(v souladu s ustanoveními zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, § 69a, Zvláštní ustanovení o dokumentech v digitální podobě)

Ověřuji pod pořadovým číslem 459/2023, že tento dokument (Závazné stanovisko, Sázava, kostel sv. Martina, obnova fasád.pdf), který vznikl převedením datového formátu se shoduje s obsahem dokumentu (Závazné stanovisko, Sázava, kostel sv. Martina, obnova fasád.pdf), jehož převedením vznikl.

Převedením dokumentu a vytvořením ověřovací doložky se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy.

Vstupující elektronický dokument byl podepsán elektronickým podpisem a platnost zaručeného elektronického podpisu byla ověřena. Zaručený elektronický podpis byl shledán platným (dokument nebyl změněn), podpis byl založen na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb v souladu s nařízením EU eIDAS a ověření platnosti kvalifikovaného certifikátu bylo provedeno vůči replice seznamu zneplatněných certifikátů, která je automaticky vedena v systému eObec pro všechny poskytovatele kvalifikovaných certifikačních služeb.

Elektronický podpis:

Podpis byl připojen u dokumentu

Rozhodný okamžik pro věření platnosti podpisu: 14.06.2023 09:27:38 byl získán jako datum a čas z razítka vstupujícího dokumentu

Elektronický podpis byl shledán platným (dokument nebyl změněn), podpis byl založen na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb v souladu s nařízením EU eIDAS

Certifikát podpisu:

Číslo certifikátu: 22815226(0x15C21FA)

Platnost: od 28.12.2022 do 16.01.2026, certifikát nebyl zneplatněn

Vystavitel certifikátu: Česká pošta, s.p., CZ

Podepisující: Lenka Pohorská, Město Benešov

Podpis byl opatřen časovým razítkem v souladu s nařízením eIDAS (Razítko bylo připojeno k dokumentu)

Číslo časového razítka: 123403034221803 (70 3C 02 04 DC EB)

Vystavitel: PostSignum TSA - TSU 1 (Česká pošta, s.p.)

Datum a čas z razítka: 14.06.2023 09:27:38

Identifikační údaje ověřovací doložky

Datum a čas vyhotovení ověřovací doložky: 15.06.2023 13:38:05

Místo vyhotovení ověřovací doložky: Nám. Voskovce a Wericha 356, 28506 SÁZAVA

Ověřující organizace: Město Sázava

Ověřující osoba: Neprašová Adriana